

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/39/2017
Identifikačné číslo spisu:	6412209690
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6412209690.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P., bývajúcej v O., zastúpenej KUBINEC & PARTNERS advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Tajovského 3, v mene ktorej koná JUDr. Martin Kubinec, PhD., advokát a konateľ spoločnosti, proti žalovanej GYNARUB s.r.o., so sídlom v Starej Kremničke 300, zastúpenej advokátkou JUDr. Alexandrou Štefánikovou, so sídlom v Banskej Bystrici, Komenského 12D, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 12 Cpr 2/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. marca 2016 sp. zn. 17 CoPr 5/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. marca 2016 sp. zn. 17 CoPr 5/2015 z r u š u j e a v e c sa mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 5. marca 2015 č. k. 12 Cpr 2/2012-222 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd určil, že je neplatné skončenie pracovného pomeru výpoveďou z 30. marca 2012, ktorú jej dala žalovaná z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) a aby žalovanej uložil povinnosť zaplatiť jej náhradu mzdy. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej, na účet jej zástupcu, náhradu trov konania. Rozhodol tak majúc za to, že výpoveď je platná, pretože „splňa všetky formálnoprávne, ako aj hmotnoprávne predpoklady“. Dospel k záveru, že medzi nadbytočnosťou žalobkyne a organizačnou zmenou, urobenou žalovanou za účelom racionalizácie, efektivity práce a zníženia nákladov na chod žalovanej spoločnosti, bola príčinná súvislosť. Nepovažoval za preukázané, že rozhodnutie žalovanej o znížení stavu zamestnancov bolo účelové a žalovaný ním obchádzal zákon. Pokiaľ sa žalobkyňa odvolávala na rozhodnutia iných súdov, tie boli vydané v konaniach s iným predmetom konania, resp. vychádzajúce z iných skutkových okolností.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie. Tvrdila a podrobne odôvodňovala, že organizačná zmena vykonaná žalovanou, jej ponuka novej práce a skončenie pracovného pomeru, s prihliadnutím „aj na širšie zákonné súvislosti“, sledovali obchádzanie zákona a že v konaní nebolo preukázané splnenie hmotnoprávnych predpokladov skončenia pracovného pomeru

výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Na podporu svojich tvrdení o neplatnosti výpovede z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. januára 2014 sp. zn. 15 CoPr 6/2013.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne podrobne oponovala jednotlivým dôvodom odvolania a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici, konajúci o odvolaní žalobkyne, rozsudkom z 2. marca 2016 sp. zn. 17 CoPr 5/2015 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov jej právneho zastúpenia vzniknuté v odvolacom konaní. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a na jeho doplnenie, okrem zdôraznenia správnosti záverov súdu prvej inštancie, iba dodal, že žalovaná uskutočnila „efektívnu“ organizačnú zmenu a dôvodne skončila pracovný pomer so žalobkyňou. Zákonník práce takýto postup pripúšťa „a v zmysle platného práva ide o postup nenapadnuteľný“.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa 15. mája 2016 dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila tým, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“)]. Tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože sa v odôvodnení nezaoberal s jej pre posúdenie veci významnými tvrdeniami a ani riadne nevyhodnotil sled udalostí a úkonov žalovanej a nevyrovnal sa so závermi rozhodnutí iných súdov v obdobných veciach. Odvolací súd neopodstatnene preniesol dôkazné bremeno zo žalovanej na ňu, čím narušil princíp právnej istoty. K porušeniu zásady kontradiktórnosti konania a práva na spravodlivý súdny proces došlo podľa žalobkyne i tým, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalovanej k jej dovolaniu. Dovolanie žalobkyňa odôvodnila aj dovolacími dôvodmi podľa § 242 ods. 1 písm. b/ a c/ OSP.

6. Žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

7. Dovolanie žalobkyne bolo podané elektronickými prostriedkami 15. mája 2016 a bolo doplnené písomne do troch dní (16. mája 2016).

8. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Zohľadňujúc vzájomnú súvzťažnosť ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných do 30. júna 2016, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní, sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery prijaté v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

10. Dovolanie podané do 30. júna 2016, v prípade ktorého podľa vtedy platnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania (napr. pre nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania uvedenej v § 241 ods. 1 veta druhá OSP) ani pre odmietnutie dovolania (napr. z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ OSP) vyvolalo procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy bol daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali.

11. Podľa dovolacieho súdu v danej sporovej veci nie je daný dôvod na zastavenie ani na odmietnutie dovolania žalobkyne, pretože jej dovolanie je v dôsledku procesných väd konania prípustné.

12. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 OSP). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 OSP a proti uzneseniu § 239 OSP. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 OSP.

13. V danom prípade je dovolaním napadnutý (potvrdzujúci) rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky rozsudkov uvedených v ustanoveniach § 238 ods. 2 a 3 OSP, proti ktorým dovolanie bolo prípustné.

14. Žalobkyňou sledovaný účel podania dovolania by preto nastal len vtedy, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 OSP.

15. Procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ OSP neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

16. So zreteľom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ OSP, ktorú žalobkyňa vidí, okrem iného, v tom, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalovanej k jej odvolaniu.

17. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane.

18. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

19. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015 (sťažnosť č. 17127/12) z ktorého vyplýva, že vyjadrenie sporovej strany vo veci (vrátane vyjadrenia k opravnému prostriedku protistrany), ktoré obsahuje riadnu právnu a skutkovú argumentáciu je potrebné považovať za také vyjadrenie, ktoré je potrebné subsumovať pod požiadavku, aby sporové strany mali možnosť dozvedieť sa o ňom a eventuálne sa k nemu aj vyjadriť. Z predmetného rozhodnutia, ako aj z ďalšej judikatúry ESLP vyplýva, že konkrétny význam dotknutého vyjadrenia je málo dôležitý, keďže je na sporových stranách, aby posúdili, či si dokument vyžaduje, aby sa k nemu vyjadrili alebo nie. Zároveň ESLP v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že nedoručenie vyjadrenia protistrany k opravnému prostriedku podanému sťažovateľkou v jej veci proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie je porušením článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

20. V prejednávanej veci došlo k rovnakej procesnej situácii, nakoľko žalobkyňa podala odvolanie proti

rozsudku súdu prvej inštancie a žalovaná podala vo vzťahu k tomuto odvolaniu svoje vyjadrenie (č. l. 275 spisu) obsahujúce riadnu skutkovú a právnu argumentáciu, avšak protistrane doručené nebolo, z čoho vyplýva, že s ním žalobkyňa oboznámená nebola.

21. V zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia ESLP je preto povinné konštatovať, že týmto postupom odvolacieho súdu, ktorý nedoručil predmetné vyjadrenie k odvolaniu protistrane, došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom, čo je potrebné považovať za procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP v nadväznosti na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ OSP.

22. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

23. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.